

MAK DIZDAR (1917–1971)

Zapis o zemlji

Pitao jednom tako jednoga vrli pitac neki:
 A tko je ta šta je ta da prostiš
 Gdje li je ta
 Odakle je
 Kuda je
 Ta
 Bosna
 Rekti.

A zapitani odgovor njemu hitan tad dade:
 Bosna da prostiš jedna zemlja imade
 I posna
 I bosa da prostiš
 I hladna i gladna
 I k tomu još
 Da prostiš
 Prkosna
 Od
 Sna.

Modra rijeka

Nikto ne zna gdje je ona
 Malo znamo al je znano

Iza gore iza dola
 Iza sedam iza osam

I još huđe i još luđe
 Preko gorkih preko mornih

Preko gloga preko drače
 Preko žege preko stege

Preko slutnje preko sumnje
 Iza devet iza deset

Tamo dolje ispod zemlje
 I onamo ispod neba

I još dublje i još jače
 Iza šutnje iza tmače

Gdje pijetlovi ne pjevaju
 Gdje se ne zna za glas roga

I još huđe i još luđe
 Iza uma iza boga

Ima jedna modra rijeka
 Široka je duboka je

Sto godina široka je
 Tisuć ljeta duboka jest

O duljini i ne sanjaj
 Tma i tmuša neprebolna

Ima jedna modra rijeka

Ima jedna modra rijeka –
 Valja nama preko rijeke

VESNA PARUN (1922–2010)**Bila sam dječak**

U mjesečinu me je skrila
večer, utnuvši svijeće.
Svu noć sam zamišljena snila
u modroj šumi kroz drveće.

Bila sam zrno rumena grožđa
u zubima sred poljubaca,
lisica utekla iz gvožđa,
dječak što praćkom poklike baca.

I ujed pjesme nasred čela
šarena mačka u košari igre.
što nisam bila, što nisam smjela,
zrcalo ribe u zjenici vidre!

SLAVKO MIHALIĆ (1928–2007)**Metamorfoza**

Htio bih znati odakle
dolazi ova praznina, tako
da se pretvaram u neko prozirno jezero, kome
možete vidjeti dno, ali bez riba.

Ali bez školjaka, rakova, bez
podvodnog raslinstva koje barem
taji neko ime, a ja sam danas
bezimen. Čak me pomalo nema.

I tako, govoreći o praznini, pomičem
vodu u jezeru, ona
razbacuje pijesak i neke sitne čestice priloge
po dnu. Meni se smućuje.

Idem ulicama spuštene glave poput
neke drugog jezera, tamnog prije svega, zatim
i otrovnog; i ne govorimo o tim
ogavnim bićima koja pužu po dnu, tako
da sada sam sebi zaudaram.

IVAN SLAMNIG (1930–2001)

Ubili su ga ciglama

Ubili su ga, ciglama: crvenim, ciglama
pod zidom, pod zidom, pod zidom,
Zute mu, kosi: hlape u, iglama,
a bio je, pitom, i pitom.

Jedan zuti i brkati: jedan crveni, crknuti,
jedan zelen, i rogat kao jelen,
u sjeni, pljesnivog, zida,

ubili su ga, ciglama: crvenim, ciglama,
crvenu, mrlju su, prekrili, priglama,
iz svega se, izvukao, samo, repic:
otpuzao, pa se: uvukao, u zid,
u zid, uzi, duzi.

Evangelisti

Tri radna ljuda: gribler, plagijator
i jedan doktor, zakučasti, stari,
sa malo kose i sa malo zuba;
a među njima jedan zvrkast mali,
što sve je knjige prozreo od šuba.

Sa borama, što pecati ih napor,
kratkovidni i izbrazdanih ruka
pisali su Matej, Marko, Luka;
a onom prvom uspjelo je dečku
zapisat: Riječ je bila u početku.

I oni su se malom čudili,
a on se opet njima čudio,
i tako svi se čudili.

Dok oni su za Kristom bludili,
on Kristu se naslonio na grudi,
i dok su drugi Kristu bili stijena
imena takvih, takvih i ramena,
on bio nježan, djetinjaste ćudi,
i kužio je Isusa ko žena.

Hrvatski pjesnici

Uzvrnute brkove, serdarske brke, crne brke,
brčine
uštirpane visoke kragne, surke
mnogominutni tinto-
und turkožderski grudobolni pogled
okrugle smešne pobratimove naočale
wenn möglich deutschsprachig

štujući ljubne
najmlađi član

koji je još uvijek na prsima
posjednut na visoki bijeli barski stolac
ne misleći ni najmanjim dijelom maloga
mozga
da je ovaj jezik koji žvačem
dijeleći ga sa Srbima kao zdjelu bravetine u
sočivici
pružen od vas, and I have taken it.

Brodeto i kravata

Neki dan dok sam smireno
griskao Albert kekse,
ustanovih da mi to što sam Hrvat
nabija komplekse.

Što su Hrvati dali svijetu
da mi je samo znati?
Topi se, Hrvo, u brodetu,
visi o kravati.

Bukoličkom, trijeznom čitaocu

Čitaoče, teksta nema,
ti si sam na startu,
sve se stvara u tvom duhu,
sude Bonn i Tartu.

Nema teksta pa ni pisca:
piri maštu tvoju
android od rešetkica
sklon kratkome spoju.

Čitalice, nema mene,
ni onih što nudih.
Ostala si samo ti.
E, pa sretna budi.

NIKICA PETRAK (1939)

Uskličnici

Da li bi meni pomogla i neka stvarnija sudbina?
 Svi se trude oko zaborava ne bi li preživjeli
 svoj sljedeći dan. Sve naše dostojanstvo
 nema tijela za ovaj grč u suzama koji
 ne zna kud će i bolje nam je, skupa s njim,
 ne znati kamo ćemo. Prvo sam za istinu
 a tek onda za skrušenost pred njom – tko me je
 tjerao da imam tri doma i da za svaki
 mislim kako je sav, da u svaki
 dovučem sve što sam znao, a tek da onda
 pitam zašto? Tu sam, svatko i nitko u
 ovoj zemlji, s tri kuće spaljene, s deset
 grobova neuskrslih u tri naraštaja, od
 kojih je svaki bio hitac u vrijeme, a sad je
 samo grob – i gdje nam je dnevno
 negdje nešto što ne bi vapilo? Vidio sam
 ljude vlasti, ljude u milosti muza i
 ljude koji nisu htjela jedan bez drugoga
 - možda su oni moja pjesma? Svaki
 svoj dan počinjem ni od čega, mislim
 da mi je već i to blagoslov, svaki svoj dan
 načinjem kao prognanik između
 nepovrata i riječi koje bi možda naposljetku
 znale razriješiti gušenje, čvor u grlu iza kojeg
 se diže cijela povijest, osobna i one vrste;
 pa zar ne vidite da nitko ne pjeva tako
 da se pjeva? Pa zar ne čujete kako smo
 još samo na Kamenitim Vratima i da
 ne znamo što kome dati? Čekajte, čekat ćete,
 upravo kao pjesnici koje prezirete, a na kraju
 ostat će opet Vrata, molitva, ludilo ili svejedno.
 Strah me je te ljepote! Unakažen sam! Nosit će me
 na leđima kao Riberinog bogalja u košari, na
 prosjačenje, skupa s ljudima mog jezika, koji su ga
 pronosili slovo po slovo, tri crte u kamenu,
 dvije na cigli, neka glupa stara majka
 koja je plakala! Tri stoljeća već grebem
 po betonu, a sve je klasika!

*pjevaj pjevaj zlato mamino
 presvući ćemo ti svetu pelenicu u osvit zore
 pa ćeš opet biti suho i puno voćne kašice
 orno domovini i spremno pomokriti roditelje...*

...Išla su trojica, a jedan je prijeteći molio
 nek se ostane s nama, jer su na Dolcu
 starci već obrstili smeće i jer su Sveta
 Marija i Sveta Katarina već odzvonile,
 a grad se spremao za noć između kurvi i Angelusa.
 Pod zvijezdom,
 mrak se okomito rušio na Liku, Kordun i Baniju,
 a u daljini blistali su Rim,

Aleksandrija,

Jeruzalem,

nestvarni.

BORIS MARUNA (1940–2007)**Hrvati mi idu na jetra**

Hrvati mi idu na jetra
 Nikakvo čudo: družim se s njima
 Već trideset i osam godina.

Kao prvo, svi sve znadu.
 Drugo, ostavljaju smeće za sobom.
 Treće, u stanju su da vam probiju uši
 S revolucijom i ženama.
 Dim njihovih cigareta puni barove
 U trokutu između Münchena,
 Vancouvera i sidnejskih dokova:

U lijevoj mladi luk
 U desnoj komad pečene janjetine
 U džepu Katekizam hrvatskih kamikaza.

Dodajmo tome da uvijek nalaze
 Ispriku za svoje postupke;
 Kao veliki ruski državnici
 Uvijek nađu prikladni savjet:
 Zašto ne pišeš osjećajne pjesme?
 Ti bi trebao biti borbeniji!
 Od tebe smo s pravom očekivali više.
 Govore Hrvati.

Vi možete zajebavati poeziju,
 Ali ne i mene, odgovaram ja.
 I to je dovoljno da se uvrijede
 - Bilo što je dovoljno da se uvrijede -
 Zapale novu cigaru i
 Emigriraju nekuda.
 Ponekad ih ne vidim godinama
 Ponekad desetljećima.

Ja pokupim smeće za njima
 I ugradim ga u slijedeću pjesmu.
 Ne moram naglašavati da žalim
 Što se tako lako vrijeđaju.

Ali hrvatski pjesnik ima pravo
 I rodoljubnu dužnost
 Da kaže što mu ide na jetra.

U mom slučaju to su Hrvati.

Možda je posrijedi ovaj panični osjećaj
 Da su ti ljudi dio moje sudbine?
 Možda je razlog u činjenici
 Da polako ali sigurno gubim živce?
 Možda.
 Dopuštam razne mogućnosti, ali ne vidim
 Nikakvoga razloga za čuđenje.

JOSIP SEVER (1938–1989)**Borealni konj**

Kad klonu moje misli o konju
 Na nebosklonu tad se javi
 Taj konj u propnju
 Kad tonu potezi njegov
 U širo polje u pijesak

Kad mu griva lebdi
 U izmaglici mora
 Što se brušeno pjenu
 Ko češka čaša
 Na tvrdu hrastovu stolu

I kad ga jaši knez
 I kad ga jaši biskup
 Kada ga jaši rudar
 I kad ga jaši Wagner

Tu je njegov norvegijski nerv
 Njegov tirkizni mač
 I taj pješćani Negev
 I ta pusta mađarska
 Bez jahača

Kolike li gizde u konja
 Kad se propne i stane
 I ostane
 U bijeloj boji
 Bijeli konj

DANIJEL DRAGOJEVIĆ (1934)

Ljetni dan u Dubrovniku

On
sjedi na stolici,
sjedi na stolici i ljulja se:
naprijed natrag
naprijed natrag.

Ne gleda oko sebe.
Sjedi,
miruje:
Bog ga snima.

Pojedine sličice
jedna za drugom
u brzom nizanju
spajaju se u kretanje.

Kada ima vremena
Sve je moguće
čak i neizostavno.

Bez riječi,
bez pokreta
val dolazi po jedrilicu,
lahor s grane
prelazi
neprimjetno
u izuzetno plavi vid.
Cvijeća se njišu
i drže za svoje tlo.

On sjedi na stolici
i ljulja se
naprijed natrag,
naprijed natrag,
ali ne razumije,
ne da pronikne
nego da primi
i propusti
dalje,
van bijelog obruča.

Bog, ta velika sprava
za registriranje,
oduševljen svijetlom
snima, smije se.

Taj smijeh
međutim
nije bez
stanovite veze
s
humorom.

Kroz otvor palube

Kroz otvor palube vide se poluge
brodskog motora kako se pokreću
gore dolje, naprijed natrag, vrte
u ulju, mazivu, pari, tko zna čemu.
Jedan dio dohvaća drugi, utišava ga,
sporazumijevaju se kao sljepačke slike.
Teško je vjerovati da jedan s drugim,
da jedan do drugoga mogu išta učiniti,
bilo što pokrenuti. Tu, u blizini dna,
kao da sve počinje, završava se, potire.
A ipak, onome tko s prozora na obali
gleda kako brod klizi i bez napora ulazi
u luku, a trag mu začas nestaje, srce
zaigra i misao o smrti, ako se i javi,
lakša je, tiša, bliža običnoj misli.

BRANKO MALEŠ (1949)

u srcu je šume
 trafostanica
 priđem i poljubim je
 ona se rasplače
 uđem u nju
 i ostanem zauvijek
 zasvijetli se čitava
 općina
 seljaci pjevaju
 piju žito
 žene grle djecu
 maleš je u trafostanici

ANKA ŽAGAR (1954)**Šuma***J. Vaništi*

napišem šuma i bude šuma
 idem moram u šumu po drva
 vrijeme je za toplije

mene je strah
 zato pjevam

pjevam šuma i nije šuma – ja sam
 kako sam ponizna kako sam moćna
 stablasta ja najmojija
 hoću se srušiti hoću se skrušiti
 skroz
 u šumu
 ptice od drva u uho mi padaju – i lišće su
 pa šuma ima pune ruke straha
 pa šuma ima kružne oči zvijeri
 i daha udvojena
 oganj
 ukrešu

što je ono bilo – korak mi spotaknut
 što je ono bilo – naga je uspravnost

napišem šuma i nije šuma
 bistroća je oka
 ukočen

TVRTKO VUKOVIĆ (1969)

Vikend broj 31

Ivan je mrtav. Cecilija ima psa. Zove se Lucky. Marina je operirala tumor na maternici. Baka kuha juhu od paradajza. Mrzim juhu od paradajza. Danima jedem samo jaja. Mesa nema. Volim jesti meso. Vikendom nema struje. Struja je skupa. Život je jeftin. Susjedi su debeli i dosadni. Grad je porušen. Kuća je čitava. Birtije su prazne. Policijski je u jedanaest. Zagreb je privlačan. Vlak polazi u tri. Stvari su spakirane. Odlazim. Dočekat će me Neda. Neda je lijepa. Zadovoljan sam.

Enciklopedija očaja

Sve što ispisujem
kilavi je jauk u epohi šutnje,
frizirani kompas za brz,
precizno usmjeren
odlazak u potrošeno...

...prepisujem, bestidno prepisujem
riječi, cijele rečenice, a one se,
kao na ulici, kao u literaturi,
nude ovom prezentu u kome se
brutalno sažima očaj
o kome bih mogao napisati Enciklopediju
kada već ne bi postojala:
Enciklopedija mrtvih, Enciklopedija
ništavila, Enciklopedija hrvatskog
leksikografskog zavoda, Enciklopedija
sporta, Enciklopedija sobnog bilja...

TATJANA GROMAČA (1971)

Cura koja je sjebana

Odlazi ujutro, vraća se nešto prije TV dnevnika.
Zapadno radno vrijeme.
Dugačak crni kaput, siva svjetlost na njenom licu.
Kosa zatakuta iza uha.
U njenom sandučiću nema ničeg
osim reklama za besplatnu dostavu pizze
i računa za vodu i grijanje.
Otključava vrata, baca stvari na pod.
Umiva se i dok se briše mekim frotirom
dugo gleda svoje lice u ogledalu.
Oblači staru isfucanu trenirku i sjeda pred TV.
Podgrijava jelo od jučer.
Gleda kroz prozor, pere zube.
Napokon, odlazi spavati.

IVANA SIMIĆ BODROŽIĆ (1982)

Hotel "Dunav"

Ove pretanke ruke dobila sam od njega
 Volim se ponekad i dobro napiti
 Kao prava kćer šefa hotelske sale
 Lakrdijašica mala, gledala sam ga na djelu
 Skrivena iza poker aparata, dobro podmićena
 Čokoladom iz duty free shopa koja je u Vukovar
 Stigla prekasno
 Kao i međunarodni crveni križ
 Kao i ljudskost
 Kao, uostalom, i sve dobro što beskrajno kasni
 U ovaj dio svijeta
 Ove pretanke ruke dobila sam od njega
 Nije mi krivo zbog mene
 Nego, kako se njima mogao braniti kad su ga tukli.

MARKO POGAČAR (1984)

Permanentna revolucija jezika ljubavne poezije. Umornim trockistima

Kako, godine 2007., pisati ljubavnu poeziju?
 ovo je vrijeme gusto od ljubavi.

svi nas, naime, umjereno vole.
 teorija govori o potpunom izostanku kretanja.

tržište kaže: ako govoriš o ljubavi,
 govoriš o bogu, ili obrnuto.

Pogačar misli: sve je bog = bog je ništa.
 bombarder prepun opasnog značenja.

ali negdje u kutku te ljubavi, kada je pritisneš uz zid,
 izrasta nešto bezrezervno.

rezervat uzimanja i davanja.
 i u njemu baobab čijom se krošnjom uspinješ k nebu.

na kraju znaš: jedina strašnija stvar od fašizma
 je umjereni fašizam.